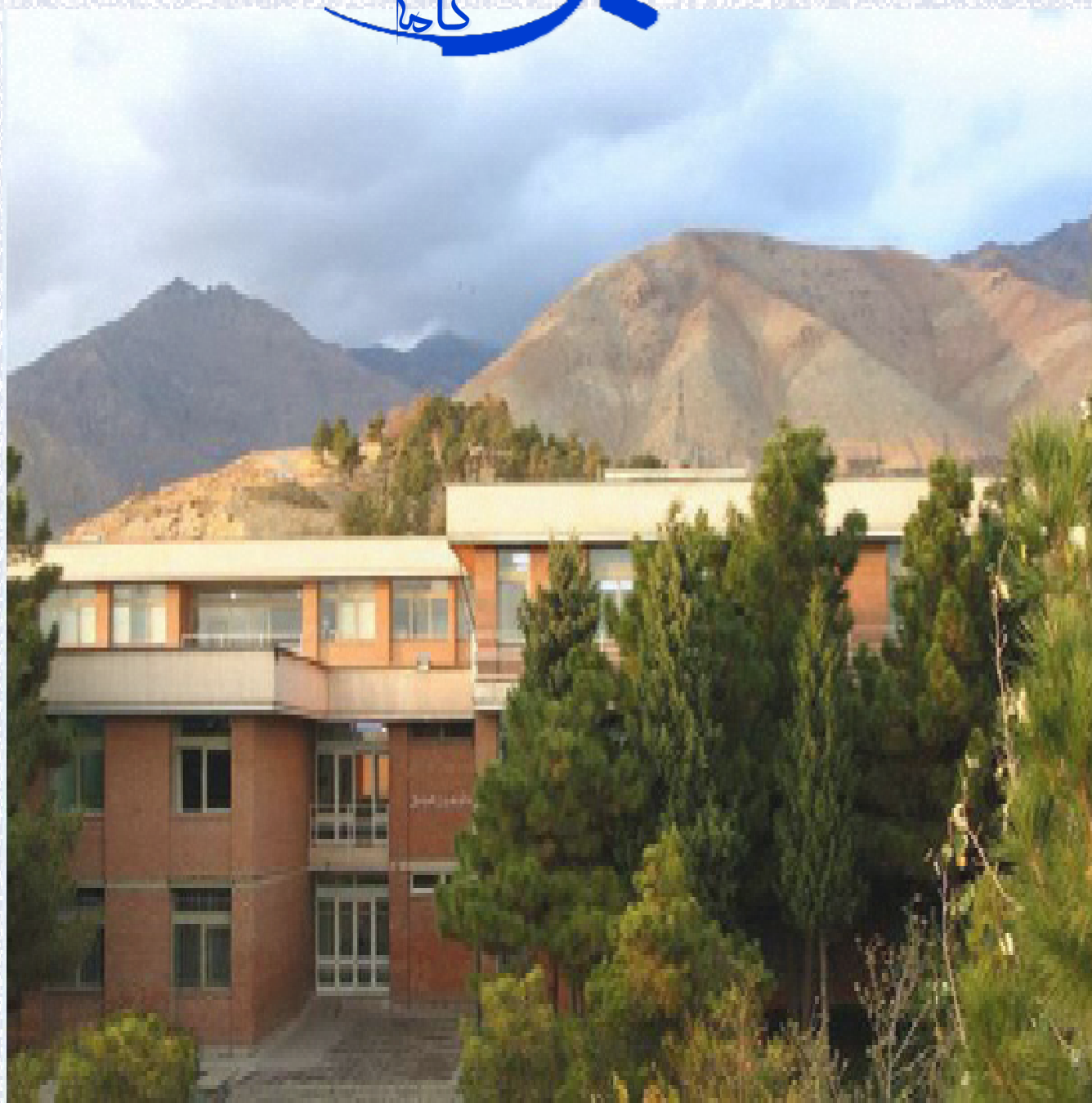

گروه تاریخ دانشگاه شهید بهشتی

سال اول شماره اول اسفند ۱۳۹۲

خبرنامه

حاشیه
الرحمن الرحیم

دانشگاه
شهید بهشتی

خبرنامه گروه تاریخ
شماره اول
اسفندماه ۱۳۹۲

«فهرست مطالب»

امور آموزشی و پژوهشی

- ۴ جشن ورودیهای جدید و دانش‌آموختگان ورودی ۱۳۷۲.....
۶ اعضای شورای گروه تاریخ.....
۶ گزارش اقدامات و تصمیمات گروه.....
۷ دانشجویان برتر کارشناسی.....
۸ طرح درس دوره کارشناسی در هشت نیمسال.....
۹ اطلاعیه برگزاری همزمان امتحانات میان ترم...
۹ حضور در همایش بین المللی.....
۱۰ کارگاه شیوه مقاله‌نویسی تاریخی.....
۱۰ کارگاه روش‌های نوین تاریخ‌پژوهی.....

امور فوق برنامه

- ۱۱ بازدید از سازمان اسناد و کتابخانه ملی.....
۱۲ بازدید از شهر باستانی ری.....
۱۳ سخنرانی‌های گروه.....
۱۳ تشکیل هسته‌های علمی.....
۱۴ فعالیت‌های انجمن علمی گروه تاریخ.....
۱۵ شورای مشورتی دانشجویی گروه تاریخ.....
۱۶ بازدیدهای گروه در نیمسال دوم.....
۱۷ تازه های پژوهشی گروه تاریخ.....

شناسنامه خبرنامه:

صاحب امتیاز: گروه تاریخ دانشگاه شهید بهشتی

مدیر مسئول: دکتر محمدعلی اکبری

مدیر داخلی: دکتر حسن باستانی راد

طراحی و اجرا: میکائیل وحیدی راد

نشانی: تهران، اوین، دانشگاه شهید بهشتی - دانشکده ادبیات و

علوم انسانی، گروه تاریخ

تلفن: ۲۹۹۰۲۴۵۰

فاکس: ۲۲۴۳۱۷۱۰

پست الکترونیک:

history.department@webmail.sbu.ac.ir

گروه تاریخ دانشگاه شهید بهشتی

باز کن پنجره‌ها را که نسیم
روز میلاد افاقی‌ها را
جشن می‌گیرد
و بهار
روی هر شاخه کنار هر برگ
شمع روشن کرده است...
باز کن پنجره‌ها را ای دوست
باز کن پنجره‌ها را
و بهاران را
باور کن

(فریدون مشیری)

همراه با شکوفه‌هایی که از پس سرما بر آمده‌اند، بهار درنگی است برای نگاه به سالی که گذشت؛ نگاهی دیگر به آنچه کرده‌ایم و اندیشه‌ای تازه و امیدی دوباره برای سالی که در راه است. بهار یعنی همیشه میشود از نو زندگی را آغاز کرد. در آستانه بهاری دیگر، بر آن شدیم خبرنامه گروه تاریخ را منتشر نماییم. فعالیت‌های گروه تاریخ از جمله برگزاری کارگاهها، راه اندازی هسته‌های دانشجویی، برنامه ریزی برای بازدیدهای دانشجویی، گروه‌های علمی، نشست‌های تخصصی و بررسی و نقد کتاب؛ اما التهاب و شتاب همیشگی روزهای پایانی سال و همچنین مشغله‌های دیگر سبب شد تا در واپسین ماه سال، فرصت چندانی برای پرداختن بیشتر به خبرنامه باقی نباشد و لذا خبرنامه با سرعت آماده شد، امید است هدفی که در پس آماده ساختن آن بود، کمبودهای فراوان آن را پوشش دهد و در شماره‌های آتی همراه و همگام با دیگر دانشجویان علاقمند بر غنای آن نیز افزوده گردد

روزگار که همیشه بر یک قرار نمی‌ماند، روز و شب دارد، روشنی دارد، تاریکی دارد، کم دارد، بیش دارد. دیگر چیزی از زمستان باقی نمانده، تمام میشود، بهار می‌آید!

جشن آغاز سال تحصیلی ۱۳۹۳ - ۱۳۹۲، با حضور استادان گروه، دانشجویان و دانش‌آموختگان ورودی ۱۳۷۲ به عنوان میهمانان ویژه مراسم، برگزار شد. در این جشن آقای دکتر اکبری، مدیر گروه تاریخ ضمن خیرمقدم به دانشجویان ورودی جدید به اجمال برنامه‌های گروه در نیمسال نخست سال تحصیلی را تشریح کرده و بر مهم‌ترین اصلی که هویت گروه تاریخ دانشگاه بهشتی را از نسل‌های قدیم تا به امروز در کنار یکدیگر حفظ کرده است سخن گفت. اینکه همیشه تلاش شده حضور و فعالیت و عضویت در گروه به مثابه یک خانه و خانواده دیده شود بنابراین اصل اخلاقی احترام به تنوع دیدگاه‌ها و در عین حال حفظ

حرمت استادان متقدم از باور و رعایت این دیدگاه توسط اعضای متقدم و متاخر در گروه باعث ایجاد روابط حسنه ای بین استادان و دانشجویان شده است که این گروه را در میان همه گروه‌های تاریخ کشور متمایز و مثال زدنی کرده است. ایشان با ابراز امیدواری به اینکه دانشجویان جدیدالورود نیز چنین تجربه ای در گروه داشته باشند بر حمایت اعضای گروه از فعالیت علمی دانشجویان در امور فوق برنامه نیز تاکید کردند. این جشن با سخنرانی استاد محترم گروه، آقای دکتر رضا شعبانی ذیل عنوان «اهمیت علم تاریخ» ادامه یافت. ایشان به اهمیت دانش تاریخ به عنوان دانشی که از آن معرفت عمیق نسبت به حیات بشری حاصل می شود تاکید کردند و بررسی تاریخ ایران را موجب شناخت مبانی هویت انسان ایرانی دانستند که مهمترین آن اخلاق ایرانی است. ایشان با تایید سخنان دکتر اکبری تلاش اعضای مختلف گروه در نسل‌های مختلف برای حفظ روابط اخلاقی و علمی را موجب علاقه دانشجویان دوره‌های مختلف به گروه تاریخ دانشگاه بهشتی به عنوان خانه خود دانستند. پس از ایشان آقای دکتر اللهیار خلعتبری درباره همدلی‌های موجود بین استادان گروه تاریخ و دانشجویان، با تأکید بر جمع شدن دانش‌آموختگان ورودی ۱۳۷۲ و ورودی‌های ۱۳۹۲ در یکجا، سخنرانی کردند و ضمن پند دادن به دانشجویان برای کوشش در راستای خدمت به سرزمین عزیزمان ایران، همدلی موجود در گروه را ستودند. جناب آقای دکتر حسنی استاد و شاعر گرانمایه گروه، با یکی از اشعار بسیار زیبای خود، لطافت و شادمانی دوجندانی به جشن دادند که بین تاریخ زندگی دیروز و امروز پیوند برقرار می‌کرد. پس از آن آقای حمیدرضا حسینی به عنوان نماینده ورودی‌های ۱۳۷۲ به ایراد سخنرانی خود پرداخته و بر وجود این دیدگاه تاکید کرده و آنرا دلیل حضور خود بعد از بیست سال در این گروه دانستند. سپس

نماینده دانشجویان ورودی ۱۳۹۲ متنی را قرائت کرد که در آن بر اظهار خرسندی دانشجویان برای حضور در گروه تاریخ این دانشگاه تاکید شده بود. با ارائه سرود دانشگاه شهید بهشتی توسط آقای غلامی از فارغ التحصیلان دوره کارشناسی‌ارشد گروه تاریخ که عضو گروه کر دانشگاه شهید بهشتی شده بود طراوت خاصی در این جلسه برقرار شد. در پایان نیز لوح‌های یادبودی از طرف گروه به دانشجویان ورودی ۱۳۷۲ از سوی اعضای گروه و به دست استادان آن به رسم یادبود اهداء شد. در زیر شعری که آقای دکتر حسنی به مناسبت جشن ورودی‌های ۱۳۹۲ سروده و خود ایشان نیز خواندند می‌آید.

یاد ایام: دانشجو، عشق، سیاست، علم

سال‌ها پیش که خوش بود ایام
دور هستی هم‌هم بود به کام

راهم افتاد بدین دانشگاه
که‌ربا بود و ربودم چون کاه

چند روزی به غریبی بگذشت
وان غریبی به فریبی بگذشت

ناگهان در تپش افتاد دلم
گوییا روح دمید او به گلم

گفتم ای عقل چه باید بکنم
زد نهیبم که عنایت نکنم

حرمت عقل پس از چند صباح
مُقتی دل همه را کرد مباح

دل به دریا زده عاشق گشتم
زان سبب غرق مضایق گشتم

عشق شوری شکرین کرد به پا
شد مرا کوچۀ معشوقه سرا

نرم نرمک که جنون شد غالب
هر که دیوانه، مرا شد طالب

چون که تکمیل مدارج کردم
میل با رتبه خارج کردم

بعد از اكمال مراتب، همچون
داد اجازت که دهم درس جنون

گرچه در عشق مهُوس ماندم
در کلاس از همه واپس ماندم

معنی ترس نمی فهمیدم
چیزی از درس نمی فهمیدم

دومین ترم که مشروط شدم
همچو یک مُحَرِّمِ منقوط شدم

مدتی دل به سیاست دادم
دل به امید ریاست دادم

چون به خود ظنّ کیاست بردم
از جنون ره به سیاست بردم

خواستم خدمتِ خلقی بکنم
جامهٔ خویش ز دلقی بکنم

پرچمِ عدل برافرازم من
جز به این کار نپردازم من

ناگهان بادِ مخالف بوزید
کلهٔ عزمِ مرا نیک درید

دل که اول گره از کار گشود
اینچنین راه به بیراهه نمود

بعدِ چندی که ز ره بُرد دلم
چشم بگشودم و دیدم که ولم

دست و پایی زدم از ناچاری
بل خلاصی دهمد هشیاری

شاهدِ علم مرا جلوه نمود
راهِ تکمیل و کمالم بنمود

پست بودم به بلندیم رساند
دانشم داد و به هستیم نشانند

گر عطا دعوتِ عشق است به علم
دعوتِ علم به حلم است به حلم

«ربّ زدنی» به نبی گفتِ خداست
این دعای رُسل و حرز بلاست

عطاءالله حسنی - ۱۳۹۲ / ۷ / ۳۰
دانشیار دانشگاه شهید بهشتی

اعضای شورای گروه تاریخ

گزارش تصمیمات و اقدامات گروه

با تغییر مدیریت گروه تاریخ از اول مهر ۱۳۹۲ و انتصاب آقای دکتر محمدعلی اکبری به عنوان مدیر گروه تاریخ، ایشان ضمن حضور روزانه و تلاش مضاعف به منظور ساماندهی امور گروه، برنامه‌های بسیاری را به منظور ارتقای سطح علمی دانشجویان در دستور کار خود قرار دادند که به تدریج و با همراهی و همکاری شورای گروه به مرحله اجرا در آورده‌اند. از جمله در سطح تصمیمات کلان می‌توان به طرح ایجاد رشته‌های جدید در مقطع کارشناسی ارشد، پذیرش مجدد دانشجویان در گرایش‌های تاریخ ایران باستان و تاریخ عمومی جهان که برای چند دوره پذیرش دانشجو نداشتند و تلاش برای بهبود کیفی دروس دوره دکتری اشاره نمود. برنامه‌های ایشان برای تشکیل منظم جلسات شورای گروه، تشکیل هسته‌های علمی، برگزاری انتخابات انجمن علمی گروه، گنجاندن واحدهای پیش نیاز زبان انگلیسی و عربی برای دانشجویان کارشناسی ارشد، برگزاری کارگاه‌ها و سخنرانیها، اعطای جایزه به دانشجویان دوره کارشناسی، برگزاری نشست‌های صمیمانه با دانشجویان جهت بررسی مشکلات آنها و ... از دیگر اقدامات دکتر اکبری در طی تصدی مدیریت گروه بوده است. ضمن آرزوی توفیق برای ایشان در ادامه این مسیر به صورت مختصر به برخی تصمیمات شورای گروه در برخی جلسات اشاره می‌شود.

تصمیمات جلسه مورخ ۱۳۹۲/۶/۹

- ۱- به منظور ارتقا کیفیت و کارآمدی امر مشاوره‌ی دانشجویان دوره کارشناسی، مقرر شد در سال تحصیلی جدید هر پانزده نفر از دانشجویان به تفکیک دوره‌ی آموزشی دارای یک استاد مشاور آموزشی مشخص باشند.
- ۲- به منظور ساماندهی امر بازدید از مراکز آرشیوی، کتابخانه‌ای و موزه‌ها و دیگر مراکز علمی مقرر شد استادان محترم برنامه‌ی بازدیدهای دانشجویان خود را به همراه امکانات مورد نیاز به دفتر گروه، جهت هماهنگی با دستگاه‌های ذیربط و تهیه امکانات ارسال نمایند.
- ۳- به منظور ایجاد فضای رقابتی و تقویت روحیه کوشش علمی مقرر شد در سال جدید تحصیلی و در پایان هر ترم یک نفر از دانشجویان هر ورودی، در مقطع لیسانس، را بر حسب بالاترین معدل به عنوان دانشجوی برگزیده‌ی علمی مشخص و لوح و جایزه‌ای به این دانشجویان اهدا شود.
- ۴- شورای گروه پس از بررسی پیشنهاد ایجاد رشته‌ی تاریخ ایران به صورت الکترونیکی برای ایرانیان مقیم خارج از کشور، که از سوی مدیر محترم مرکز آموزش الکترونیکی دانشگاه مطرح شده بود، موافقت اصولی گروه را، منوط به تامین منابع مالی و نیروی انسانی و تجهیزات لازم، اعلام نمود.
- ۵- شورای گروه به منظور افزایش توانمندی علمی دانشجویان در دروس روش تحقیق و منابع و مآخذ تاریخی مقرر داشت استادان محترم این دروس علاوه بر ساعات موظف کلاس، دو جلسه‌ی فوق العاده‌ی کارگاهی را به آموزش عملی این دانشجویان اختصاص دهند. استادان محترم ظرف مدت یک ماه برنامه و زمان‌های پیشنهادی کارگاه‌های مذکور را جهت هماهنگی، تعیین مکان و تهیه امکانات لازم به مدیر محترم گروه اعلام خواهند نمود.

صورت پذیرد.

نظر به این که بر اساس آئین نامه‌های موجود استادان می‌توانند تعدادی از دانشجویان را در قالب هسته‌های پژوهشی برای انجام طرح‌های پژوهشی زیر نظر خود ساماندهی کنند. شورای گروه از استادان خصوصاً استادان جوان خواست که در نیمسال دوم نسبت به تشکیل این گروه‌ها با هماهنگی با معاونت پژوهشی دانشکده اقدام نمایند.

دانشجویان برتر کارشناسی گروه تاریخ در نیمسال اول ۱۳۹۲-۹۳

با توجه به سیاست‌های تشویقی مدیریت گروه، آقای دکتر اکبری در جهت ایجاد فضای رقابتی و تقویت روحیه کوشش علمی، دانشجویان ذیل که در پایان نیمسال اول سال تحصیلی ۱۳۹۲-۹۳ حائز بالاترین معدل ورودی خود شدند به عنوان دانشجویان برگزیده علمی معرفی و لوح و جایزه‌ای به آنان اهدا شد. لازم به ذکر است که دانشجویان برگزیده بر اساس معدل هر نیمسال انتخاب می‌شوند و معدل کل ملاک انتخاب نبوده است.

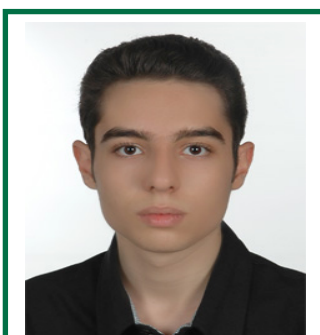
سرکار خانم سمیرا مولاپور
دانشجوی کارشناسی ورودی مهر ۱۳۹۰ با معدل ۱۸.۸۹

سرکار خانم زیبا سیفی زاده
دانشجوی کارشناسی ورودی مهر ۱۳۸۹ با معدل ۱۷.۷۱

آقای میلاد الماسی
دانشجوی کارشناسی ورودی مهر ۱۳۹۲ با معدل ۱۸.۹۴

آقای نیما ناعم
دانشجوی کارشناسی ورودی مهر ۱۳۹۱ با معدل ۱۷.۴۴

ضمن عرض تبریک به این عزیزان به اطلاع دانشجویان دور کارشناسی می‌رساند که گروه تاریخ با توجه به سیاست‌های تشویقی خود هر ساله یک نفر از دانشجویان کارشناسی را که حائز بالاترین معدل کل باشد را بدون آزمون در مقطع کارشناسی ارشد پذیرش خواهد نمود.

تصمیمات جلسه مورخ ۱۳۹۲/۷/۱۶

در این جلسه درباره چگونگی انتخاب اعضای انجمن علمی گروه بحث شد و تصمیم زیر اتخاذ گردید:

به منظور مشارکت همه جانبه دانشجویان در امتحانات اعضای انجمن علمی مطابق آیین نامه مربوط مورخ ۱۳۹۲/۹/۱۸ هفت نفر از میان دانشجویان مقاطع کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری به شرح زیر انتخاب شوند.

از دانشجویان دوره کارشناسی ۴ نفر (از هر ورودی ۱ نفر)، از دانشجویان کارشناسی ارشد ۲ نفر (از هر گرایش ۱ نفر) و از مجموع دانشجویان دکتری ۱ نفر. معاون گروه به عنوان نماینده گروه در انجمن برای ارائه مشاوره در نشست‌های انجمن شرکت خواهد کرد.

تصمیمات جلسه مورخ ۱۳۹۲/۹/۵

۱- شورای گروه پس از بررسی گزارش‌های استادان محترم مبنی بر ساماندهی وضع نامطلوب سطح دانش زبان‌های عربی و انگلیسی ناکافی بودن واحدهای موجود و لزوم بکارگیری روش‌های جدید آموزش زبان مقرر داشت موضوع زبان‌ها به جد مورد پیگیری قرار گیرد

۲- برنامه هشت نیمسال تحصیلی کارشناسی که از سوی مدیر گروه پیشنهاد شده بود با تغییراتی مورد تصویب قرار گرفت.

۳- برای گسترش دوره‌های تحصیلات تکمیلی، گروه موافقت اولیه خود را به صورت پذیرش دانشجو در دوره‌های تحصیلات تکمیلی در سال تحصیلی ۱۳۹۳-۹۴ اعلام می‌دارد.

الف- تعداد ۴ نفر دانشجو در دوره دکتری تاریخ ایران اسلامی

ب- تعداد ۴ نفر دانشجو در دوره دکتری تاریخ ایران اسلامی در پردیس ۲ دانشگاه. که مشروط به گذراندن آزمون کتبی و مصاحبه علمی در گروه تاریخ می‌باشند. ۳- تعداد ۸ نفر دانشجو در دوره کارشناسی ارشد گرایش ایران اسلامی

ج- تعداد ۸ نفر دانشجو در دوره کارشناسی ارشد گرایش تاریخ اسلام
د- تعداد ۸ نفر دانشجو در دوره کارشناسی ارشد گرایش تاریخ باستان ایران.

ه- تعداد ۸ نفر دانشجو در دوره کارشناسی ارشد گرایش تاریخ عمومی جهان.

تصمیمات جلسه مورخ ۱۳۹۲/۹/۲۶

شورای گروه پس از بررسی وضعیت نامطلوب سطح دانش زبان‌های انگلیسی و عربی دانشجویان مقطع کارشناسی ارشد و ناکافی بودن واحدهای درسی موجود مقرر داشت از سال تحصیلی آینده ۶ واحد پیش نیاز زبان عربی برای دانشجویان تاریخ اسلام و ۶ واحد درس پیش نیاز زبان انگلیسی برای دانشجویان تاریخ ایران اسلامی و تاریخ عمومی جهان در برنامه درسی دانشجویان دوره کارشناسی ارشد گروه در نظر گرفته شود.

۲- به منظور افزایش کیفیت آموزش و هماهنگی بیشتر دوره‌ی آموزشی و پژوهشی (مرحله تدوین پایان نامه) دانشجویان مقطع دکتری دو درس از دروس تخصصی دوره آموزشی را به عنوان دروس "ویژه" تعیین می‌نماید. دروس ویژه با پیشنهاد استاد راهنما و تصویب گروه تعیین خواهد شد.

تصمیمات جلسه مورخ ۱۳۹۲/۱۰/۳۰

شورای گروه پس از بررسی نقاط قوت و ضعف برگزاری امتحان میان ترم در ترم اول مقرر داشت، در نیمسال دوم امتحانات میان‌ترم به صورت متمرکز و طی یک هفته و با برنامه اعلامی از سوی گروه

طرح دروسی دوره کارشناسی در هشت نیمسال

بنابه پیشنهاد مدیر محترم گروه تاریخ و تصویب شورای گروه، دروس دوره کارشناسی در هشت نیمسال برنامه‌ریزی شده است که بر اساس این طرح دانشجویان مقطع کارشناسی موظف‌اند دروس الزامی و پایه مربوطه به ورودی خود را انتخاب نمایند تا از هر گونه تداخل درس و عدم ارائه آن در نیمسال پایانی جلوگیری بعمل آید. لذا مقتضی است دانشجویان با توجه به جداول مندرج در ذیل نسبت به انتخاب واحد خود در نیمسال‌های آتی اقدام نمایند

دروسی نیمسال اول

۱	کلیات و مبانی علم تاریخ	۲ واحد
۲	کلیات جغرافیا با تکیه بر جغرافیای ایران	۲ واحد
۳	گاهشماری و تقویم	۲ واحد
۴	تاریخ ایران از ایلامی‌ها و آریایی‌ها تا پایان دوره هخامنشیان	۴ واحد
۵	تاریخ یونان و روم	۲ واحد
۶	دروس عمومی	۲ واحد

دروسی نیمسال دوم

۱	شناخت روشهای تحقیق در تاریخ	۲ واحد
۲	مبانی جامعه‌شناسی	۲ واحد
۳	تاریخ ایران در دوره سلوکی و اشکانی	۲ واحد
۴	تاریخ ایران در دوره ساسانیان	۴ واحد
۵	تاریخ بیزانس	۲ واحد
۶	تاریخ تمدنهای مشرق زمین**	۲ واحد
۷	قوم‌شناسی و مردم‌شناسی تاریخی ایران**	۲ واحد
۸	ادیان ایران باستان**	۲ واحد
۹	دروس عمومی	

دروسی نیمسال سوم

۱	تاریخ اروپا در قرون وسطی	۲ واحد
۲	تاریخ تحولات سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی ایران از ورود اسلام تا پایان حکومت علویان طبرستان	۲ واحد
۳	تاریخ تحولات سیاسی... ایران در دوره سامانیان، دیلمیان و غزنویان	۲ واحد
۴	تاریخ اسلام از میلاد پیامبر اکرم (ص) تا سال ۴۱ هجری	۲ واحد
۵	تاریخ تحولات سیاسی... جهان اسلام از سال ۴۱ هجری تا ۲۲۷ ه. ق	۲ واحد
۶	تاریخ تحولات سیاسی... جهان اسلام از سال ۲۲۷ هجری تا سقوط بغداد	۲ واحد
۷	تاریخ اسلام در حوزه اقیانوس هند و جنوب شرقی آسیا**	۲ واحد
۸	تاریخ عرفان و تصوف در ایران و اسلام**	۲ واحد
۹	دروس عمومی	

دروسی نیمسال چهارم

۱	تاریخ تحولات سیاسی ایران در دوره سلجوقیان	۲ واحد
۲	تاریخ تحولات سیاسی... ایران در دوره غوریان و خوارزمشاهیان	۲ واحد
۳	تاریخ تحولات سیاسی... ایران در دوره حمله مغول و ایلخانان	۲ واحد
۴	تاریخ تحولات سیاسی... ایران از زوال ایلخانان تا آغاز حکومت صفویان	۲ واحد
۵	تاریخ تسع (۱) (از آغاز قرن تا پنجم هجری)	۲ واحد
۶	قرائت متون تاریخی به زبان خارجی قسمت ۱	۲ واحد
۷	قوم‌شناسی و مردم‌شناسی تاریخی ایران**	۲ واحد
۸	تاریخ اسلام در ممالک قفقاز**	۲ واحد
۹	دروس عمومی	۴ واحد

دروسی نیمسال پنجم

۱	تاریخ تحولات سیاسی در دوره صفویان	۴ واحد
۲	تاریخ تحولات سیاسی... جهان اسلام از قرن هفتم تا قرن دهم هجری	۲ واحد
۳	تاریخ تحولات سیاسی... ایران در دوره افشاریان و زندیان	۲ واحد
۴	تاریخ اروپا در قرون جدید	۲ واحد
۵	تاریخ عثمانی و خاورمیانه	۲ واحد
۶	قرائت متون تاریخی به زبان عربی قسمت ۱	۲ واحد
۷	قرائت متون تاریخی به زبان عربی قسمت ۲	۲ واحد
۸	جامعه‌شناسی تاریخی**	۲ واحد
۹	تاریخ خلیج فارس و سرزمینهای همجوار**	۲ واحد
۱۰	دروس عمومی	

دروسی نیمسال ششم

۱	مبانی تاریخ اجتماعی ایران	۲ واحد
۲	تاریخ تحولات سیاسی... ایران از آغاز دوره قاجار تا انقلاب مشروطیت	۴ واحد
۳	تاریخ اروپا از انقلاب فرانسه تا جنگ جهانی اول	۲ واحد
۴	تاریخ تسع (۲) (از قرن پنجم تا قرن دهم هجری)	۲ واحد
۵	انقلاب مشروطیت و تحولات سیاسی... ایران از انقراض حکومت قاجار به	۲ واحد
۶	تاریخ نفت در ایران و خاورمیانه**	۲ واحد
۷	تاریخ اندیشه‌های اقتصادی**	۲ واحد

دروس نیمسال هفتم

۱	قرائت متون تاریخی به زبان خارجی قسمت ۲	۲ واحد
۲	تاریخ تحولات سیاسی... ایران از انقراض قاجاریه تا ۲۸ مرداد ۱۳۳۲	۴ واحد
۳	مبانی علم سیاست	۲ واحد
۴	تاریخ اروپا از جنگ جهانی اول تا کنون	۲ واحد
۵	قرائت متون تاریخی به زبان فارسی	۲ واحد
۶	مبانی تکوین و تحول تمدن های جهان**	۲ واحد
۷	تاریخ اندیشه ها و مکاتب سیاسی در غرب**	۲ واحد
۸	دروس عمومی	

دروس نیمسال هشتم

۱	تاریخ تحلیلی زندگانی ائمه معصومین (ع)	۲ واحد
۲	انقلاب اسلامی و ریشه های تاریخی آن	۲ واحد
۳	تاریخ نگاری و تحولات آن در ایران و جهان	۲ واحد
۴	تاریخ احزاب و مطبوعات ایران در دوره قاجاریه**	۲ واحد
۵	تاریخ روسیه و اتحاد شوروی تا فروپاشی اتحاد شوروی**	۲ واحد
۶	فلسفه تاریخ	۲ واحد
۷	دروس عمومی	

دروس اختیاری با علامت ** مشخص شده اند

برگزاری همزمان امتحانات میان ترم گروه

گروه تاریخ از نیمسال اول سال تحصیلی ۱۳۹۳ - ۱۳۹۲، تصمیم گرفته است که امتحانات میان ترم را به صورت متمرکز و هماهنگ برگزار کند. در این نیمسال امتحانات در درس های اصلی و اختیاری برگزار شد و گروه برای برگزاری امتحانات میان ترم در نیمسال دوم سال تحصیلی ۱۳۹۳ - ۱۳۹۲ برنامه ای منسجم را ارائه کرده است. بر اساس این برنامه امتحانات در روزهای ۲۳ تا ۲۷ فروردین ماه ۱۳۹۳ برگزار خواهد شد و دانشجویان موظف هستند مطابق برنامه در جلسات امتحان هر درس حضور داشته باشند.

حضور در همایش بین المللی

حضور دکتر باستانی راد در نشست بین المللی جاده ابریشم (یونسکو)

سازمان آموزشی، علمی و فرهنگی سازمان ملل متحد (یونسکو)، پروژه ای با عنوان جاده ابریشم در ادامه فعالیت های علمی گذشته خود را درباره جاده ابریشم طراحی کرده است که هدف آن بررسی میراث مشترک و راهکارهای علمی برای همکاری های بین المللی در خصوص بهره مندی همه جانبه از میراث ملموس و غیرملموس جاده ابریشم است. نخستین نشست از این همایش در تاریخ ۲۲ تا ۲۴ مهرماه ۱۳۹۲ در شهر آلماتی قزاقستان برگزار شد و محققانی از کشورهای چین، کره جنوبی، ژاپن، عمان، ازبکستان، تاجیکستان، قرقیزستان، پاکستان، ترکیه، جمهوری آذربایجان، انگلستان، آلمان، فرانسه و گروهی از محققان کشور میزبان، دعوت شدند. از ایران نیز آقای دکتر باستانی دعوت شد که، مقاله ای با عنوان «نقش هویت جمعی در جوامع مسیر جاده های بزرگ ابریشم» ارائه کرد. سخنرانی های این نشست علمی در طی دو روز به

زبان های روسی و انگلیسی انجام شد و نکته جالب آن اذعان همه سخنرانان به نقش محوری ایران در میانه این جاده به ویژه در زمینه میراث فرهنگی، تمدنی، اقتصادی و اجتماعی جاده ابریشم و وجوه اشتراک فرهنگی ایران با کشورهای کناره جاده ابریشم بود. بند پایانی سخنرانی دکتر باستانی به پیشنهاد وی در خصوص ایجاد «کرسی پژوهش درباره جاده ابریشم در ۴۷ کشور» مسیر این جاده و دیگر کشورهای علاقه مند به توسعه تجاری بر بنیاد پیشینه تاریخی و مشترکات فرهنگی اختصاص داشت که از سوی شرکت کنندگان به عنوان گزینه قابل موافقت در نشست سال ۲۰۱۴ در نظر گرفته شد. همچنین ایشان پس ضمن بازدید از موزه دانشگاه «الفارابی» قزاقستان، بخش (اتاق) ایران در دانشکده شرق شناسی را مورد بازدید قرار داده و با استادان و دانشجویان رشته زبان و ادبیات فارسی آن دانشگاه دیدار داشت. صحبت درباره پیشینه توجه به زبان و شعر فارسی در کشور قزاقستان، شعرخوانی دانشجویان آن دانشکده بر اساس غزلیات حافظ، سعدی و مولانا از محورهای این نشست بوده است.

کارگاه روش‌های نوین تاریخ پژوهی دکتر اکبری

این کارگاه از تاریخ ۱۳۹۲/۸/۱ لغایت ۱۳۹۲/۹/۶ به مدت ده ساعت در محل گروه تاریخ دانشگاه شهید بهشتی و در پنج جلسه زیر نظر دکتر محمد علی اکبری با هدف آشنا ساختن دانشجویان تاریخ با روش‌های نوینی که در عرصه تاریخ پژوهی مطرح هستند با حضور دانشجویان مقطع دکترا و

کارشناسی ارشد تاریخ این دانشگاه برگزار گردید. در این جلسات جناب آقای دکتر اکبری به بحث‌های مختلفی حول مسأله روش در تحقیقات تاریخی پرداخته و ضمن برشمردن برخی از نقدهای وارده به روش تحقیق تاریخی (روش روایی)، به ارائه روشی نوین که ایرادات روش روایی را دارا نبوده و قادر به گشودن افق جدیدی در تحقیقات تاریخی می باشد، تحت عنوان «نوروایتگری»، مبادرت ورزیدند.

جلسه اول: مهمترین محورهای جلسه اول این کارگاه مربوط به مسأله پیوند روش و روش‌شناسی با فلسفه علم، پرسش‌های مربوط به این حیطه مانند پرسش از ماهیت و روش، فایده و هدف در هر علم و به ویژه علم تاریخ، بود. هم چنین در این جلسه جناب آقای دکتر اکبری به نحوه انجام یک پژوهش بر اساس روش تحقیق تاریخی پرداخته و ابعاد مختلف این روش را روشن نمودند.

جلسه دوم: در این جلسه تمرکز بر روش روایی در تاریخ و مهمترین ویژگی‌ها و مبانی این روش و اشکالات آن بود. بر این اساس نقدهایی به روش تحقیق تاریخی (روش روایی) وارد شد که باعث ضعف در کار با این روش و در نتیجه ناتوانی این روش در پاسخگویی به برخی از مسائل تاریخی شده است.

جلسه سوم: در جلسه سوم به نظریه ادبی و توانایی‌های این نظریه برای بهره‌گیری از آن در تحقیقات تاریخی و هم چنین کوشش‌های برخی از محققان به منظور یافتن روش جدیدی برای فایده مند کردن تحقیقات تاریخی، محققانی چون همپل و روش فراگیر وی که مبنای فلسفی دارد، پرداخته شد.

جلسه چهارم: در این جلسه مهمترین اصول و ویژگی‌های روش نوروایتگری مورد بحث قرار گرفته و با مقایسه این روش با روش پیشنهادی همپل، به مزایای روش نوروایتگری برگرفته شده از نظریه ادبی اشاره گردید.

جلسه پنجم: مهمترین محور این جلسه، مربوط می شود به بحث از امکان ایجاد زنجیره ای از وقایع که با آوردن پی رنگ در آنها، علت هر حادثه بیان می گردد. به عبارت دیگر امکانی که روش نوروایتگری به مورخ می دهد، ایجاد زنجیره ای از حوات است که با پی رنگی هر حادثه ای به صورت همزمانی می تواند وقوع حادثه بعد از خود را توضیح دهد و آن را روشن نماید، امری که در روش روایی امکان آن چندان فراهم نیست.

کارگاه شیوه مقاله نویسی تاریخی دکتر حسنی

کارگاه آموزشی «شیوه مقاله نویسی تاریخی» تحت سرپرستی و آموزش دکتر حسنی از تاریخ ۱۳۹۲/۷/۲۳ لغایت ۱۳۹۲/۸/۱۴ به مدت ۸ ساعت در محل گروه تاریخ دانشگاه شهید بهشتی برگزار گردید و دانشجویان دوره تحصیلات تکمیلی رشته تاریخ شامل مقاطع کارشناسی ارشد و دکتری در آن شرکت نمودند. سرفصل‌های ارائه شده در کارگاه آموزشی فوق عبارتند از:

الف) ارائه تعریف در مورد مقاله، علم، پژوهش، روش علمی، و مقاله علمی - پژوهشی.

ب) آموزش نظری و عملی انواع انتحال (Plagiarism) و روشهای پرهیز از آن با انجام فعالیتهای عملی در زمینه بررسی مقالات علمی - پژوهشی.

ج) معرفی و توضیح درباره ارکان اصلی تشکیل دهنده مقاله علمی - پژوهشی.

د) ارائه توضیح در باره موضوع و عنوان مقاله و روش انتخاب آنها. ه) تعریف مسأله تحقیق و آموزش روش تبیین آن به صورت عملی. و) ارائه توضیح در مورد ادبیات تحقیق و ضرورت و اهمیت آن در پژوهش تاریخی.

ز) تعریف سوال تحقیق و آموزش روش تنظیم آن به صورت عملی. ح) تعریف فرضیه تحقیق و آموزش شیوه تنظیم آن به صورت عملی. ط) آموزش چبستی روش تحقیق تاریخی و نحوه جمع آوری اخبار و شیوه تحلیل و تفسیر آن.

ی) آموزش عملی چگونگی نگارش نتیجه گیری مقاله. یا) آموزش عملی روش صحیح تنظیم زیرنویس و کتابنامه در زیر صفحات و انتهای مقاله.

یب) آموزش عملی مفصل بندی تحقیق و روش ارجاع دادن و نقل قول مستقیم و غیر مستقیم در نگارش مقاله علمی - پژوهشی.

یج) آموزش چگونگی نگارش چکیده مقاله. هدف از برگزاری کارگاه آموزشی فوق، افزایش دانش و مهارت دانشجویان دوره تحصیلات تکمیلی رشته تاریخ برای انجام فعالیت‌های صحیح و ثمربخش پژوهشی در حوزه مسائل تاریخی و ارتقای موقعیت علمی و پژوهشی دانشجویان تاریخ است. نتایج حاصل از برگزاری کارگاه فوق آشنایی عملی دانشجویان با روش صحیح نگارش مقاله علمی - پژوهشی در حوزه مسائل تاریخی و ارتقای مهارتهای عملی آنها در حوزه پژوهش تاریخی و تولید علم می باشد

به اطلاع دانشجویان تحصیلات تکمیلی می رساند که در نيمسال جاری و پس از تعطیلات سال جدید سه کارگاه «روش‌های نوین تاریخ پژوهی دکتر اکبری» و «کارگاه آموزشی مقاله نویسی تاریخی دکتر حسنی» و همچنین «کارگاه تولید متن از اسناد تاریخی» دکتر سلیمانی برگزار خواهد.
همچنین بنابر تصمیم شورای گروه تاریخ ارائه گواهی شرکت در کارگاه برای بررسی طرح پیشنهادی پایان نامه (پروپوزال) اجباری می باشد.

دانشجویان بود. علاوه بر تالار اصلی دانشجویان به اتاقی که در آن گرانقدرترین نسخ خطی ایران در گاو صندوقی نگهداری می شوند هدایت شدند. در این تالار کتبی از قرون چهارم و پنجم هجری به بعد و به ویژه نسخ خطی مربوط به دوره صفویه نگهداری می شوند. بخش منابع غیر کتابی شامل پایان نامه ها، نوارها، عکس ها، نقشه ها و... و همچنین بخش مربوط به پیاپیها (نشریات) از دیگر بخشهایی بود که در کتابخانه مورد بازدید و استقبال دانشجویان قرار گرفت. کتابخانه ی مخصوص نابینایان و کم بینایان هم با توجه به آن که دو نفر از دانشجویان در این زمره بودند از دیگر بخشهایی بود که مورد توجه همه ی دانشجویان به ویژه دو نفر مذکور واقع شد.

پس از آن دانشجویان با اتوبوس به معاونت اسناد ملی سازمان در شرق بزرگراه حقانی منتقل شدند. همچنان که اشاره شد در این واحد اسناد تاریخی ایران که می تواند دست مایه ی تحقیقات تاریخی قرار گیرد نگهداری می شوند. این اسناد به صورت خاص برای مطالعات تاریخی ایران از دوره صفویه به بعد کاربرد دارند. در این معاونت دانشجویان ابتدا با آزمایشگاههای شیمی که کار آفت زدایی اسناد برای نگهداری طولانی مدت را بر عهده دارند آشنا شدند. پس از آن از قسمت مربوط به مرمت اسناد که در آن اسنادی که دچار آسیب شده اند را بازسازی می نمایند بازدید به عمل آمد. آخرین بخشی که در اسناد ملی مورد بازدید واقع شد قسمت مربوط به خدمات آرشیوی بود که در آن پس از توضیحات مسئولان مربوطه دانشجویان خود اقدام به جستجو در میان بانک اطلاعات اسناد نمودند. آگاهی از وجود هزاران برگ سند راجع به زادگاههای برخی از دانشجویان و یا موضوعات تحقیقی مورد علاقه آنان برای همه جالب توجه بود. بدون تردید برای کسانی از میان همین دانشجویان که بعداً به کارهایی پژوهشی روی خواهند. حدود ساعت ۱۳/۰۰ دانشجویان در محوطه ی دانشگاه از اتوبوس پیاده شدند

سازمان اسناد و کتابخانه جمهوری اسلامی ایران که از آن به عنوان یکی از ارکان حافظه ی جمعی ایرانیان یاد می شود از جمله مراکزی است که وظیفه ی نگهداری میراث مکتوب ایران در حوزه کتب و اسناد را بر عهده دارد. این سازمان از دو معاونت عمده ی اسناد ملی و کتابخانه ی ملی تشکیل شده است. معاونت اسناد وظیفه ی گردآوری، پالایش و نگهداری از اسناد آرشیوی ایران را بر عهده دارد. در کتابخانه ی ملی نیز کلیه ی آثار مکتوب جمع آوری و نگهداری می شوند. شاید بتوان گفت قدیمی ترین اسناد و کتب در ارتباط با تاریخ ایران در این سازمان نگهداری می شوند. با این مقدمه کوتاه ضرورت آشنایی دانشجویان رشته ی تاریخ با چنین مرکزی آشکار می شود. بدین منظور گروه تاریخ دانشگاه شهید بهشتی برنامه ی بازدید دانشجویان کارشناسی رشته ی تاریخ از سازمان مذکور را اجرا کرد.

این بازدید برای روز سه شنبه هفتم آبان ماه ۱۳۹۲ برنامه ریزی شده بود. تعداد 34 نفر از دانشجویان ورودی ۱۳۹۰ در معیت استاد مدعو درس تاریخ تحولات ایران در عصر صفویه (دکتر حسین زرینی) توسط اتوبوسی که با هماهنگی واحد نقلیه ی دانشگاه در اختیار دانشجویان قرار گرفته بود حدود ساعت 8/30 صبح عازم سازمان شدند. شروع بازدید از کتابخانه ملی بود. در بدو ورود به کتابخانه دانشجویان به سالن اسلام شناسی و ایران شناسی کتابخانه هدایت شدند. در این سالن کتاب هایی که در سراسر دنیا به زبان های مختلف راجع به اسلام و ایران نگاشته شده اند جمع آوری و در اختیار محققان قرار می گیرند. در این بخش تنوع زبانی کتاب ها برای دانشجویان جالب توجه بود. سیستم ریلی حمل کتاب در بین بخش های مختلف کتابخانه از دیگر امکانات این بخش بود که برای دانشجویان تازگی داشت.

تالار نسخه های خطی از دیگر بخش های عمده ی بازدید شده توسط

بازدید دانشجویان کارشناسی (۹۱) از شهر باستانی ری

برای آشنایی دانشجویان رشته تاریخ با دستاوردهای تمدنی، یادمان‌های تاریخی و عدم محدود شدن فضای آموزشی به کلاس درس، گروه تاریخ بر آن است تا بازدید دانشجویان از موزه‌ها، اماکن تاریخی و مراکز پژوهشی را در هر نیمسال اجرا کند. برای این منظور در مرحله

اول، گردش‌های علمی یک روزه متناسب با درس‌های اصلی دانشجویان مورد توجه قرار گرفته است.

در نیمسال اول سال تحصیلی ۱۳۹۳ - ۱۳۹۲، دانشجویان دوره کارشناسی تاریخ ورودی ۱۳۹۱ در پیوند با درس «تاریخ تحولات سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی ایران در دوران سامانیان، آل بویه و غزنویان»، به راهنمایی دکتر حسن باستانی‌راد در روز یکشنبه ۱۰ آذرماه ۱۳۹۲ از بناهای تاریخی و مذهبی شهر ری بازدید کردند.

ری با لقب «مُلک ری» و القاب بی‌نظیری مانند «امهات البلاد»، جزو نامدارترین شهرهای ایران در مسیر جاده موسوم به ابریشم بوده است. اگرچه این شهر در دوره باستان اهمیت بسیار زیادی داشته و آثار بسیاری مانند دژ رشکان، آتشکده و تمدن چشمه علی در این شهر مربوط به پیش از اسلام است، اما در دوره اسلامی تجربه پایتختی سلسله‌هایی مانند آل بویه و سلجوقیان را داشته و در سده‌های اخیر میراث چند هزارساله مدنی خود را به تهران بخشیده است. ری از مراکز مهم شیعه‌نشین در سده‌های

نخستین اسلامی بوده و گذشته از وجود اماکن متبرکه‌ای چون آستان مقدس حضرت شاه‌عبدالعظیم حسنی (ع) و ابن بابویه (ره)، در روستاهای پیرامونی آن مانند زرگنده، چیدر، گلاب‌دره، اوین، درکه، تجریش، جی و... که امروزه هر کدام محله‌ای از ۳۷۴ محله کلان‌شهر تهران هستند، امامزادگانی مدفون شدند که وجود بقاع متبرکه آنان گواه از توجه

شیعیان به این دیار دارد.

با توجه به نقش ری در تحولات تاریخی و اجتماعی سده‌های نخستین اسلامی، گردش علمی برای بازدید از این اماکن انجام شد: زیارت و بازدید آستان مقدس حضرت شاه‌عبدالعظیم حسنی(ع)، زیارت ابن بابویه (ره) و بازدید گورستان قدیمی ری، چشمه علی و باروی ری، زیارت و بازدید بقعه بی‌بی شهربانو، برج طغرل و بررسی هندسه و کارکرد نجومی یادمان دوره سلجوقیان.

در کنار برج طغرل شهر ری

کتیبه فتحعلی شاه و باروی ری

به تحولات زبان در تاریخ ایران و اینکه شکل گیری هر زبان نشان از تحولات عمیق فرهنگی و تاریخی در هر سرزمین است به تقسیم بندی تاریخ ایران بر اساس تحولات زبان فارسی از دوره متقدم تا کنون به عنوان یک الگوی تقسیم بندی متفاوت اشاره کردند. لازم به ذکر است که برنامه های سخنرانی برای ترم جدید تحصیلی نیز پیش بینی شده است.

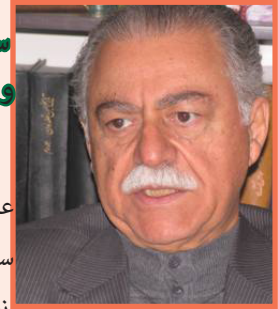
گزارشی از تشکیل هیئت های علمی

پیرو سیاست گروه بر حمایت از فعالیت های علمی دانشجویان گروه تاریخ و مصوبه شورای علمی گروه بر پیگیری این امر در ذیل عنوان «هیئت های علمی دانشجویی»، دکتر صیامیان مأموریت یافتند این مسئله را در میان دانشجویان ورودی های مختلف به خصوص دانشجویان ورودی های سال ۹۱ و ۹۲ بررسی و اجرایی کنند. بر این اساس با طرح این بحث در میان دانشجویان ورودی های فوق، دانشجویان این دو ورودی بر اساس حوزه علائق علمی خود به گروه های ۳ تا ۵ نفره ای دسته بندی شدند تا به فعالیت تحقیقی گروهی بپردازند. برآیند این فعالیت تشکیل ۵ هیئت علمی در میان ورودی های ۹۱ و هشت هیئت علمی در میان ورودی های ۹۲ بود. گروه نیز با ارائه این فهرست به استادان محترم گروه اعلام کرد که اعضای گروه در زمان تدریس واحدهای درسی مختلف برای این ورودی ها می توانند بر اساس این دسته بندی برای دانشجویان کار تحقیقی جمعی تعریف کنند. در عین حال استادان بر اساس آئین نامه موجود در حوزه معاونت پژوهشی دانشگاه تحت عنوان «هیئت های علمی دانشجویی پژوهش محور» می توانند با طراحی یک برنامه پژوهشی برای دانشجویان منتخب در هر هیئت علمی از حمایت حقوقی دانشگاه نیز برخوردار شوند. بر این اساس اولین هیئت علمی دانشجویی پژوهش محور تحت موضوع «مطالعات تاریخی فرهنگ و تمدن اسلامی» توسط دکتر صیامیان طراحی شده و با عضویت هشت نفر از دانشجویان ورودی ۹۱ به معاونت پژوهشی دانشکده ادبیات معرفی و در شورای مربوطه به تصویب رسید.

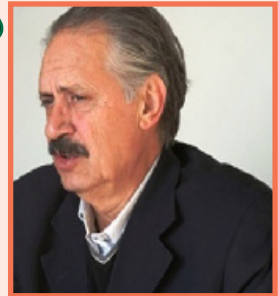
سخنرانی ها

سه پار دبستانی "خیام، حسن صباح و خواجه نظام الملک طوسی"

در سال جدید تحصیلی سخنرانی های علمی توسط شورای علمی گروه در روز سه شنبه هر ماه در نظر گرفته شد که نخستین آن توسط استاد محترم گروه دکتر خلعتبری با عنوان «سه پار دبستانی: خواجه نظام الملک طوسی، خیام و حسن صباح» برگزار شد. این سخنرانی ها با استقبال دانشجویان به خصوص در مقطع تحصیلات تکمیلی مواجه شد. ایشان در این نشست علمی با مروری بر دیدگاهی که مدعی آموزش دیدن مشترک این سه نخبه عصر سلجوقی در محضر استادان خراسانی بود به روند تحولات زندگی سیاسی و حیات فکری آن سه اشاره و جایگاه آنان را در تحولات دوره سلجوقی مورد بررسی قرار دادند.

ریشه های تاریخی منازعات خاورمیانه

دومین برنامه سخنرانی علمی گروه توسط استاد محترم آقای دکتر بیگدلی با عنوان «ریشه های تاریخی منازعات خاورمیانه» صورت گرفت که در آن با اشاره به مسئله های امروزی جغرافیای سیاسی خاورمیانه به بررسی تاریخی این مسئله ها در دوران معاصر از جنگ جهانی اول و دوم تا به امروز پرداخته شد که مسئله فلسطین در محور آن قرار داشت.

مسئله دوره بندی ها در تاریخ با تاکید بر تاریخ ایران

سومین سخنرانی گروه توسط استاد محترم گروه آقای دکتر حسینی با عنوان «مسئله دوره بندی ها در تاریخ با تاکید بر تاریخ ایران» برگزار شد. ایشان با مروری بر انواع دوره بندی های تاریخ به خصوص دوره بندی سه گانه تاریخ باستان، میانه و معاصر در تاریخ نگاری جدید اروپایی و دوره بندی بر اساس سلسله های سیاسی در تاریخ نگاری قدیم، تقسیم بندی تاریخ در سنت تاریخ نگاری اسلامی را بر اساس امت های قدیم و ملت های مختلف و تاریخ پیامبران و شاهان مورد اشاره قرار دادند. در نهایت ایشان با اشاره

حاضر شدند و آغاز فعالیت انجمن را به دانشجویان تاریخ اعلام کردند و از آنها تقاضای همکاری و همفکری نمودند. همچنین در اثر پیگیری اعضای انجمن جلسه نقد تاریخی فیلم حاجی واشنگتن در تاریخ دوشنبه ۱۳۹۲/۱۱/۲۸ ساعت ۱۰ لغایت ۱۳ با حضور جناب آقای دکتر منصوربخت در تالار مولوی دانشکده ادبیات برگزار شد.

در این جلسه که با حضور دانشجویان و جمعی از اساتید گروه تاریخ برگزار شد فیلم حاجی واشنگتن ساخته مرحوم علی حاتمی پخش شد و جناب آقای دکتر قباد منصوربخت این فیلم را از منظر تاریخی مورد نقد و بررسی قرار دادند.

در آغاز برنامه آقای میثم امانی به معرفی این اثر پرداختند و توضیحاتی درباره ی علی حاتمی و سایر آثار او ارائه دادند. بعد از پخش فیلم آقای دکتر منصوربخت به نقد فیلم پرداختند.

از نظر منتقد فیلم «حاجی واشنگتن» و دیگر آثار حاتمی در ژانر تاریخی ساخته نشده اند و دغدغه حاتمی رویارویی ایرانیان با دنیای مدرن بوده است و در واقع کارگردان در آثارش سعی داشته تا حد ممکن گذشته را فرم گرایانه به نمایش درآورد. وی در ادامه بر این نکته تاکید کرد که این فیلم اصلا جنبه ی شخصی ندارد و داستان فیلم به مساله ی رویارویی ایرانیان با تمدن جدید اروپایی برمی گردد که در قرن ۱۹ میلادی ۱۳/ هجری قمری برای جامعه ایران اتفاق افتاده است و خالق این اثر هنری در پی به نمایش درآوردن این رویارویی بوده است

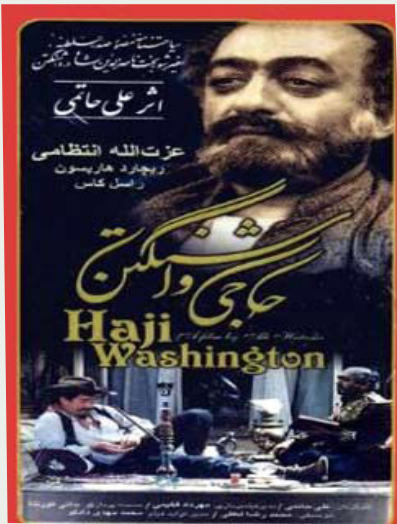
دکتر منصوربخت در مورد این نکته که آیا فیلم تاریخی باید به حوادث

مصوب گردید که امتیازمجله کارنامه تاریخ به انجمن علمی تاریخ واگذار شود و آقای محمد محمود هاشمی به عنوان مدیرمسئول و آقای فرشاد سلیمی به عنوان سردبیر به معاونت فرهنگی - اجتماعی دانشگاه شهید بهشتی معرفی شوند.

مقرر گردید که یک وبلاگ و ایمیل اختصاصی جهت ارتباط انجمن با سایر دانشجویان ایجاد شود.

و) کارگروه های انجمن علمی تاریخ به این ترتیب مشخص شدند: کارگروه آموزش، کارگروه پژوهش، کارگروه اجرایی و کارگروه فرهنگی که شرح وظایف کارگروهها در اساسنامه مشخص گردیده است.

ز) مصوب گردید که برای هر ماه از ترم تحصیلی یک جلسه نقد فیلم و

یک جلسه نقد کتاب برگزار شود و فیلم «حاجی واشنگتن» به عنوان اولین فیلم تاریخی برای نمایش و نقد در ۱۳۹۲/۱۱/۲۸ انتخاب شد و کتاب «کودتا» اثر پروانه آبراهامیان برای نقد برگزیده شد.

در پی این مصوبات اعضای انجمن در کلاسهای دوره کارشناسی گروه تاریخ

در پی مصوبه گروه محترم تاریخ مبنی بر برگزاری سراسری انتخابات انجمن علمی تاریخ در تمام مقاطع مختلف تحصیلی رشته تاریخ و تایید معاونت محترم فرهنگی دانشگاه، انتخابات با حضور نمایندگانی از گروه تاریخ و معاونت فرهنگی در کلاسهای ورودی مقاطع مختلف تحصیلی رشته تاریخ دانشگاه شهید بهشتی در تاریخ ۲۸ و ۲۹ آبان ماه ۱۳۹۲ برگزار شد و دو نماینده از مقطع دکتری، سه نماینده از مقطع کارشناسی ارشد و سه نماینده از مقطع کارشناسی به عنوان اعضای اصلی به نامهای:

- ۱ - محمد محمودهاشمی ۲ - فرشاد سلیمی ۳ - میثم امانی ۴ - فرزاد حیدری ۵ - زکیه رزازی بروجنی ۶ - روح اله صالحی ۷ - صالحه سمیعی ۸ - مهسا معصومی و یک نفر از مقطع کارشناسی به نام مرضیه شیخ علیشاهی به عنوان عضو علی البدل انتخاب شدند.
- در جلسه انجمن علمی تاریخ که با حضور تمام اعضا برگزار شد، موارد ذیل به اتفاق آراء به تصویب رسید:

الف) اهداف و اساسنامه انجمن علمی به تصویب اعضا رسید

ب) آقای محمد محمود هاشمی به عنوان دبیر انجمن و خانم مهسا معصومی به عنوان منشی انجمن انتخاب شدند

ج) ساعات حضور اعضای انجمن تاریخ در دفتر انجمنهای علمی دانشکده ادبیات به این ترتیب مقرر گردید: دوشنبه ها از ساعت ۹ لغایت ۱۳ و چهارشنبه ها از ساعت ۱۲ لغایت ۱۵

خاص خود را دارد چیزی که در آن زمان کسی متوجه آن نبود و مشکلاتی که امروز با آن مواجه هستیم، حاصل آن زمان است. دستاورد اصلی که باید از این سفرها صورت بگیرد فهم دنیای جدید است چیزی که اتفاق نمی افتد و پایان تراژیک فیلم همین است.

ویژگی بعدی از نگاه منتقد شخصیت فردی حاجی است. او نه دسیسه چینی و غارتگری پدرش میرزا آقا خان نوری را دارد و نه توانایی این را دارد که رعیت معمولی باشد. او حتی تیزی سیاسی لازم را ندارد. او فرد مناسبی برای سفارت نیست.

ویژگی پایانی نیز مسئله درک عینی روابط و مناسبات است. حاجی پس از اقامت در امریکا به تدریج متوجه میشود که آمریکا چیزی نبوده که در ابتدا تصور می کرده است. به عبارت دیگر باطن بهشت ظاهری، با نابود کردن ساکنان قاره آمریکا تحقق پیدا کرده است. این در حالی بود که پادشاهان قاجار در چارچوب روابط و مناسبات قدیم می اندیشیدند و درک درستی از ماهیت روابط بین المللی در دوران مدرن نداشتند. دربار و بزرگان قاجار در مواجهه با تمدن جدید این نکته را نمی توانستند بفهمند که دنیای جدید روابط و مناسبات خاص خود را دارد و روابط و مناسبات قدیمی رو به پایان است.

در پایان آقای دکتر منصوربخت به پرسشهای حضار پاسخ گفت و تاکید کرد که ایرانیان در طول تاریخ معاصر درگیر یک مساله تاریخی و اجتماعی بوده اند. آنها با یک دنیای جدید روبه رو شده اند اما درک آنها از دنیای جدید صرفاً در حد ظواهر باقی مانده است

گزارش شورای مشورتی دانشجویی گروه تاریخ

بنا بر تصمیم گروه محترم تاریخ تمام اعضای انجمن علمی تاریخ به عنوان شورای مشورتی دانشجویی گروه تاریخ انتخاب شدند و در دو نشست جداگانه با مدیریت محترم گروه تاریخ به بحث و گفتگو و تبادل نظر درباره وضعیت آموزشی و علمی گروه تاریخ پرداختند و انتقادات و پیشنهادات خود و سایر دانشجویان را بیان کردند و بنا بر توافقات صورت گرفته این سلسله جلسات به صورت ترمی با مدیریت محترم گروه تاریخ برگزار خواهد شد. همچنین با تعیین صندوق پیشنهادهای و انتقادات برای دانشجویان تاریخ تمام انتقادات و پیشنهادهای دانشجویان در زمینه مسائل علمی و آموزشی به گروه تاریخ منعکس خواهد شد.

تاریخی وفادار باشد یا اینکه نویسنده میتواند در بیان وقایع تاریخی تغییراتی ایجاد کند، چنین توضیح داد که در ادبیات نویسنده تصمیم می گیرد که داستان چگونه اتفاق بیفتد، اما در تاریخ در عین حال که با حوادثی سرو کار داریم که به لحاظ روایت تاریخی اهمیت دارند، اما بار دراماتیک آنها کم است و اگر بخواهیم مجموعه ای از روایات تاریخی را به صورت دراماتیک دریاوریم دو کار می توان انجام داد: ۱- خود نویسنده عنصر خیال را دخالت دهد به عبارت دیگر تاریخ را آن گونه که خود می خواهد بسازد. ۲- حادثه تاریخی را روایت کند اما حوادث همزمان آن حادثه را به عاریت بگیرد و یک نمونه منتشر بسازد. حاتمی در این فیلم همین کار را انجام داده است.

از نظر منتقد اولین ویژگی که در فیلم نشان داده می شود ویژگی است که در سایر سفرنامه ها نیز مشاهده می شود، که همان نگاه خیالی به آن سوی مرزهای ایران است. مهمترین موضوعی که در آثار اولین کسانی که از جامعه ما خارج می شوند و به اروپا می روند جلوه می کند تفاوت ها و شکاف تمدنی است. این بحرانی است که حاتمی در این اثر به آن اشاره کرده است. دومین ویژگی که باید مورد توجه قرار بگیرد موضوع الزامات روابط ایران با آمریکا است. ایرانیان از قرن ۱۹ به اجبار وارد یک مناسبات جدید شدند و در حلقه روابط بین المللی قرار گرفتند بر خلاف اینکه در فیلم نشان می دهد که ناصرالدین شاه می خواهد با همه دنیا و ملل متمدنه رابطه برقرار کند، اساساً در این مرحله ضرورتی برای برقراری رابطه با سایر کشورها وجود ندارد.

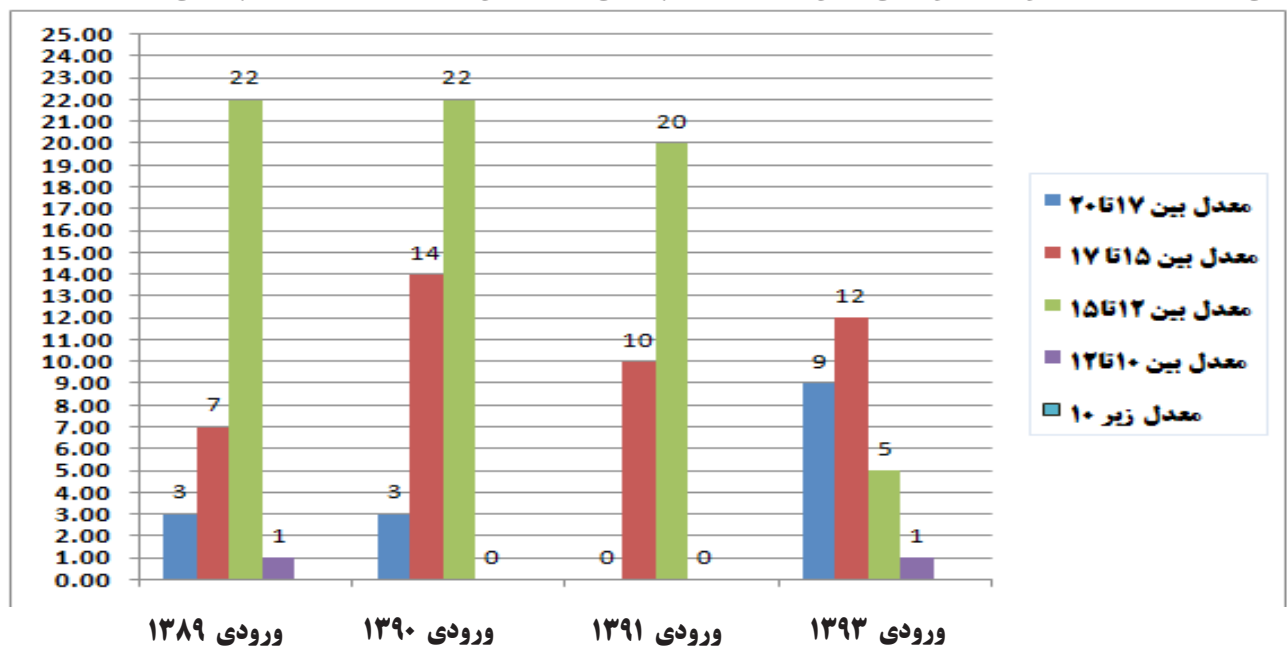
رابطه با آمریکا خیلی دیر برقرار شد. زمانی که ایران بین روسیه و انگلستان محاصره شد، دریافت که می بایست با نیروی سوم رابطه برقرار کند. بنابر این الزامات برقراری رابطه با آمریکا بر پایه نیازی بود که ایران احساس کرده بود و این نیاز نظامی بود. اما حاجی واشنگتن نوع رابطه را به این گونه نشان میدهد که فقط چون شاه می خواسته رابطه برقرار کند به آمریکا می رود در نتیجه دکتر منصوربخت این موضوع را یکی از نقص های اولیه و بنیادی فیلم می دانند که باعث انحراف ذهن تماشاگر غیر متخصص تاریخ از اصل مطلب شود.

ویژگی سوم این اثر در نگاه منتقد آن است که فیلم می خواهد بیان کند که دوره روابط و مناسبات قدیم به پایان رسیده است و ما وارد روابط و مناسبات جدیدی شدیم که تبعات و الزامات

نام درس	مورد پیشنهادی	استاد مربوطه	
۱			
۲	تاریخ تحولات ایران در دوره حمله مغول و ایلخانان	سلطانیه	دکتر حاجی تقی
۳	تاریخ تحولات جهان اسلام از ۲۲۷ هجری تا سقوط بغداد	بنیاد دایره المعارف بزرگ اسلامی	دکتر صیامیان
۴	تاریخ اروپا از انقلاب فرانسه تا جنگ جهانی اول	نمایش فیلم	دکتر شجاعی
۵	انقلاب مشروطیت و تحولات سیاسی ایران تا انقراض حکومت قاجاریه	کتابخانه و مرکز اسناد ملی ایران	دکتر سلیمانی
۶	تاریخ روسیه و اتحاد شوروی تا فروپاشی اتحاد شوروی	نمایش فیلم	دکتر امامی
۷	روانشناسی اجتماعی	نمایش فیلم	دکتر گودرزی
۸	تاریخ احزاب و مطبوعات	موزه مطبوعات	دکتر سلیمانی
۹	تاریخ تکوین تمدن های جهان	نمایش فیلم	دکتر سلیمانی
۱۰	تاریخ ایران در دوره ساسانیان	موزه ایران باستان	دکتر جم
۱۱	قوم شناسی و مردم شناسی تاریخی	موزه مردم شناسی	دکتر باستانی

نمودار دانشجویان کارشناسی به تفکیک معدل و ورودی خاص (معدل رشته ۱۴.۴۸)

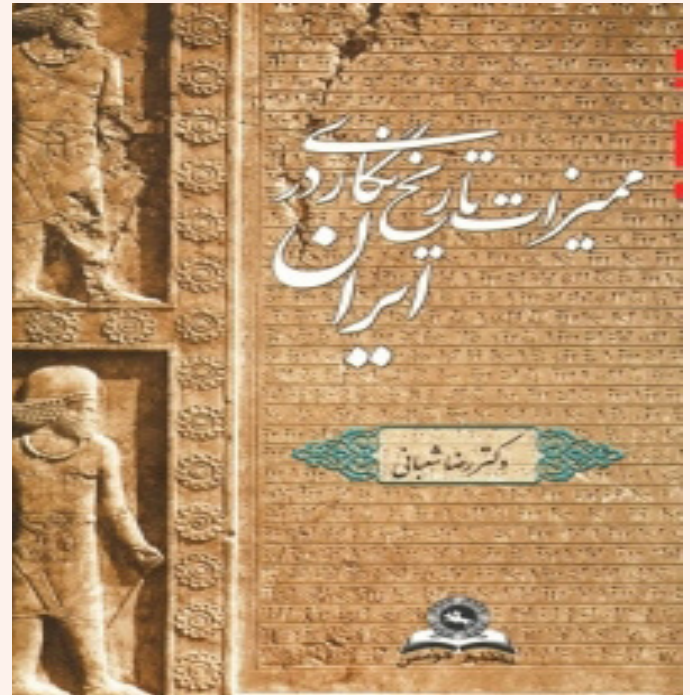
نمودار ذیل که بر اساس معدل دانشجویان در نیمسال اول سال تحصیلی ۹۳-۱۳۹۲ تهیه شده است به خوبی نشان می دهد که دانشجویان سال اول از شرایط بسیار مطلوبی برخوردار هستند و این در حالی است که اکثریت دانشجویان سال چهارم با داشتن معدل بین سیزده تا پانزده در پایین ترین سطح معدل قرار گرفته اند و به نظر می رسد که دانشجویان سال سوم نیز در همین مسیر قرار دارند. لازم به ذکر است که معدل ۱۴.۴۸ بعنوان معدل گروه تاریخ از سوی آموزش کل اعلام شده است و امید است با برنامه هایی که از سوی مدیریت جدید گروه تاریخ در حال اجراست ضمن بالا رفتن سطح کیفی تحصیل در گروه تاریخ از نظر کمی نیز شاهد رشد معدل گروه تاریخ در سال جدید باشیم

ممیزات تاریخ نگاری در ایران

تاریخننگاری در ایران قدمتی طولانی دارد و به اعصار باستانی ایران باز می‌گردد. بسیاری از آثار مکتوب دوره باستان در جریان تلاطم‌های سیاسی از میان رفتند، اما شواهد به جای مانده از این دوران نظیر آیین نامه‌ها، خدای نامه، تاج نامه، گاهنامه، مزدک نامه و کارنامه اردشیر بابکان بیانگر تاثیر روشی و مضمونی تاریخنگاری ایران باستان بر تاریخنگاری دودمانی ایران اسلامی است و به این ترتیب تاریخنگاری ایران اسلامی بر اساس امتزاج اندیشه‌های اسلامی و سنن و اندیشه سیاسی ایران باستان شکل گرفته است.

کتاب «ممیزات تاریخنگاری در ایران» به قلم دکتر رضا شعبانی؛ استاد فرزانه تاریخ؛ در پی باز نمایی و بیان ویژگی‌های تاریخنگاری ایرانیان در گستره تاریخ حیات بشری است. نویسنده بر این باور است که «... ملتی که تاریخ ندارد ماندن را نشاید و بر عهده اهل تاریخ کشور است که راز بقای ابدی ایران و چهره‌های ماندگار آن را دریابند و به جهانیان بشناسانند». وی مسئولیت اصلی مورخ را «ارائه تصویر واقعی و دور از مبالغه و گزافه‌گویی یک ملت» می‌داند و بر این اساس از نگاه یک مورخ بر این نظر است که ایرانیان دارای فرهنگ تاریخی ویژه‌ای هستند که دارای خصوصیات متمایزی می‌باشد. از نظر وی هویت ایرانیان بدون اتکاء به خون و قومیت بوده است و سرزمین ایران علی‌رغم آنکه از قومیت‌های مختلفی تشکیل شده است، ولی ایرانیان به نوعی همگرایی علی‌متمایل هستند و با وجود تمام تفاوت‌های اقلیمی و جغرافیایی در طول تاریخ دارای «روح واحدی» بوده‌اند و حوادث بی‌شمار تاریخی و هجوم مکرر اقوام بیگانه قادر به تغییر و از میان بردن بنیادهای اساسی ایرانیگری و پیوستگی اجزاء آن نبوده است. نویسنده مشخصه‌های مختلفی برای تاریخنگاری ایران در نظر می‌گیرد که از آن جمله می‌توان به: توجه به «ماندگاری ایران» و

حفظ و حراست از مرزهای ایران در برابر هجوم بیگانه، قرار گرفتن تاریخنگاری ایرانی در زمره علوم ادبی، ورود لغات بیگانه به متون تاریخی با ورود اقوام مختلف به ایران و قدرتگیری آنها، تبارگرایی، تمایل به دفاع و جانبداری از نظم موجود و ارزشهای عمومی جامعه و نفرت از هرج و مرج و تغییرات سیاسی و اجتماعی، پرهیز از نظریه پردازی و ارائه مدل سیاسی، بی‌توجهی به مسائل اجتماعی و نحوه زندگانی مردم و توجه ویژه به کردار افراد برجسته و جستجوی علل بروز حوادث با در نظر گرفتن قدرت جابرانه حکومت می‌توان اشاره کرد. این اثر در چهار فصل شامل آغاز تاریخ‌نویسی فارسی، ممیزات تاریخنگاری، ورود لغات بیگانه به زبان فارسی و نمونه‌های تاریخنگاری می‌باشد. نخستین فصل کتاب با مروری کوتاه بر تاریخ‌نویسی در جهان اسلام و دلایل گسترش آن در دوره‌های تاریخی مختلف به بررسی تاریخ‌نگاری ایرانی، شرایط سیاسی و اجتماعی ایران در قرون نخستین اسلامی، چگونگی شکل‌گیری تاریخ‌نگاری ملی در ایران و روش‌های تاریخ‌نویسی می‌پردازد. جایگاه براعت استهلال در تاریخ‌نویسی ایرانیان، استفاده از عناصر داستانی برای ذکر برخی از حقایق مشهود تاریخی، هرمنوتیک تاریخی، شاهنامه‌نویسی و ورود اندیشه‌های سیاسی در تاریخ‌نگاری، تاریخ‌نگاری محلی و منطقه‌ای و ریشه‌های تبارگرایی در تاریخ ایران برخی از عناوین فصل دوم کتاب را تشکیل می‌دهند. در قسمتی از این فصل درباره انگیزه نگارش تاریخ محلی و منطقه‌ای می‌خوانیم: «تاریخننگاری محلی یکی از مهم‌ترین انواع تاریخنگاری‌ها و جزیی از جریان عظیم تاریخنگاری در اسلام است که شیوه زندگی شهری را در دل تاریخ به تصویر می‌کشد. تاریخ محلی تا حدود زیادی برخاسته از علاقه مورخان به موطن و زادگاهشان و همچنین برآمده از تفاخر بومی آنان است که برای بیان تاریخ شهرها، چگونگی تاسیس آن‌ها و مفاخر و محاسن و فضایل هر شهر نوشته می‌شود.» فصل بعدی کتاب ورود لغات عربی، ترکی و مغولی به زبان فارسی و تاثیر آن بر جریان تاریخ‌نگاری ایرانی را مورد بحث و بررسی قرار می‌دهد. فصل پایانی کتاب بخش‌هایی از چهار نمونه برجسته تاریخ‌نگاری یعنی «تاریخ بیهقی»، «تاریخ جهانگشای جوینی»، «تاریخ عالم آرای عباسی» و «تاریخ جهانگشای نادری» را در خود جای داده است. مطالعه این اثر برای پژوهشگران و دانشجویان تاریخ امری لازم به حساب آمده و لایه‌های پنهان در سطور متون تاریخی را برای پژوهشگر تاریخ بیشتر و بهتر آشکار می‌سازد. چاپ نخست کتاب «ممیزات تاریخنگاری در ایران» در ۱۸۴ صفحه با شمارگان یک‌هزار نسخه و بهای هفت‌هزار و ۵۰۰ تومان از سوی انتشارات قومس در اختیار علاقه‌مندان به تاریخ ایران قرار گرفته است.

